

HAVREVIMPEN

DOF- FYN

13. ÅRGANG NR.4,DEC 2005

Praktisk Ornitologi
Svendborgs Råger Strand/tagskade
Damklire Isfugleprojekt
Tarup Davinde Cuba

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 650

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56
e-mail: soeren.gjaldback@mail.dk

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, Røjle, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29
e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: : obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Bent Staugård Nielsen	62 62 30 62
Erhardt Ecklon	62 21 99 16
Jacob Sterup Andersen	62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen	26 82 07 29
Hans Rytter	62 27 20 26 / 23 34 86 36

Webmaster:

Hans Rytter, Nyborgvej 88, Trunderup, 5772 Kværndrup, tlf. 62 27 20 26 / 23 34 86 36

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Indhold:

Praktisk ornitologi	4	Damklire i Odense Fjord	18
Strand/Tagskade	6	Isfugleprojekt	25
Tarup Davinde	8	Fra Felten	27
Svendborgs Råger	11	Turrapporter	32
Cuba	13	Møder og generalforsamling	36
		Små pip	38

Tegninger: Ole Runge.

Fotos: Ole Nielsen, Michael Mosebo Jensen, Erhardt Ecklon og Jacob Sterup Andersen

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Årets sidste nummer kommer på et tidspunkt hvor det vil være naturligt at ønske alle en glædelig jul.

Det ny år vil byde på store udfordringer med at få tilpasset de grønne organisationers struktur og virke til det ny kommunale landkort. DOF-Fyn, som har haft et godt samarbejde med Fyns Amt, skal omstille sig til i højere grad at have kommunerne som sparringspartnere. Vi håber, at de ny kommuner blandt deres mange opgaver også vil være optagede af at sikre en god udvikling af miljøet på Fyn, så vi fortsat kan få etableret nye vådområder til aflastning af vandmiljøet og få beskyttet særligt sårbare eller værdifulde lokaliteter. En aktiv og ansvarlig miljøpolitik koster penge, og det bør kommunerne indtænke, når de kigger på deres kommende udgiftsstruktur.

Det bliver spændende at se, hvordan DOF indretter sin lokalstruktur og hvilken rolle DOF-Fyn får i dette – måske 2006 bliver DOF-Fyns sidste år. Der vil dog uanset struktur fortsat være behov for at overvåge fuglelivet og miljøet i Fyns Amt, så mon ikke de

aktører, der er på banen i dag også vil spille en rolle i fremtiden. Det lokale arbejde varetages bedst af folk med lokal indsigt, og den har DOF-Fyn. Vi i DOF-Fyn håber på, at den ny lokalstruktur fortsat giver plads for et betydeligt lokalt initiativ og lokal selvstændighed. Hvis de lokale enheder bliver for store vil det givetvis gå ud over sammenhængskraften, for nu at slide på et af tidens modeord.

Havrevimpem udkommer i alle tilfælde i hele 2006, og mon ikke også den vil gøre det fremover, i hvert fald så længe folk leverer stof til bladet. Det har været tilfældet i de forgangne år og der skal som sædvanligt lyde en stor tak til dem, der har skrevet til bladet i 2005. Vi håber på at såvel "de gamle" som "ny" skribenter vil give deres bidrag til, at vi også fremover kan lave et godt blad om såvel stort som småt i den fynske fugle verden – alle indlæg skal være velkomne.

Uanset hvordan det går med de politiske omkalfatringer vil fuglene heldigvis fortsat indfinde sig på træksteder og ynglepladser – husk at tage ud i naturen og nyd dem, og med dette ønsker vi alle et godt nytår.

Praktisk ornitologi

Af Børge Rasmussen

Ja, om det lige hedder sådan, ved jeg ikke. Overskriften er hjemmegjort, men jeg blev spurgt om jeg ville skrive lidt om det vedligeholdelses og renholdelses arbejde, der sker i reservaterne for at vi alle kan færdes der, og at reservaterne samtidig kan være et godt visitkort over for alle besøgende. På Fyn er der arbejdsgrupper ved Bøjden Nor og ved Tryggelev Nor. Sidstnævnte er også dækkende for både Nørreballe Nor samt Gulstav Mose.

Arbejdsgrupperne har en størrelse på henholdsvis ca. 10 og 20 frivillige. Tryggelev Nor er selvsagt den største, og hvor der også har været rigtig meget der skulle og skal gøres. Arbejdsopgaverne er mangfoldige. Reparere / opsætte nye skilte og piktogrammer, opsamling af affald især langs kysterne efter vinterens blæse-vejr, beskæring af al vegetation herunder også nedskæring af rørskov. Jeg har været med i ca. 3 år. Vi har det hyggeligt når vi mødes. Gruppen i Tryggelev er stor, men da der er mange arbejdsdage, vil alle selvsagt ikke kunne møde hver gang.

Og hvad laver vi så mere præcist? Jeg kan nævne nogle af de større opgaver, jeg selv har været med til de forskellige steder.

I Gulstav var noget af det første arbejde, at skære en kvægpassage

igennem krattet i den nordlige side af hegnet. Det skulle gøres for at få kvæget til at gå helt rundt om mosen, så også arealet ude ved kysten kunne blive afgræsset. I modsatte side blev et for vildt voksende tjørnehegn skåret ned. Det lyder simpelt, men prøv at forestille jer, et areal på ca. 200 m² i et stort sammensurium af lange tjørnegrene, der skulle skæres og bæres væk! Det kniber lidt med at få afgræsset hurtigt og tæt nok. Men så vidt jeg har forstået afhænger det meget af kvægholderens lyst og iver, til at få kvæg nok på området og ikke mindst sat tidligt nok ud. I Gulstav er der jo Majgøgeurt, der ikke tåler at blive kvalt af anden vegetation.

I Tryggelev er der hele tiden arbejde ved strandrenholdelsen. Så har der været et stort arbejde med at slå mange hundrede m² rørskov ned foran hytten. I dette område har der heldigvis været en interesseret landmand, der har sat kvæg nok på området, og det har vist sig at være så effektivt, at udbredelsen af rørskoven foran hytten har kunnet standses. Der foreligger planer om forsøg med forskellig slåning og afrivning af høstet rør, men tidsmæssigt har der ikke været overskud til det endnu. Der er 2 fugleskjul, der også skal vedligeholdes med nødvendige reparationer og behandling af

træværk. Stierne til og fra fugleskjul skal vedligeholdes inkl. trådhegn og faldlåger. Selve hytten skal også holdes. Her var det gamle gulv rådnet væk, så det er blevet skiftet ud. Ude ved stranden var der efterhånden en meget stor fyrbevoksning, så den blev fjernet og hugget i flis. Arbejdsgruppen råder selv over en maskine, der både kan skære rør og bygges om til flishugger. Og så har den oven i købet det flotte fabriksnavn: Ferrai. Ud over det som arbejdsgruppen har kunnet klare, så har Hedeselskabet ryddet en del levende hegn og skov, som man ikke mente, hørte til i dette naturområde.

I Nørreballe, der jo er næsten nyt, har der endnu kun været hegnsarbejde. Her ud over har en frivillig produceret et utal af fuglekasser af forskellig slags. Der er sat kasser op, der i størrelse og indgangsdør er beregnet for de små mejser, og så andre større modeller, ja helt op til hvinænder.

For området foreligger også planer om en anden indretning af det gamle pumpetårn, en naturtrappe fra engen og op på diget og meget andet. Men der skal penge til materialer, foruden at det nok er nogle opgaver, der rækker lidt ud over hvad gruppen kan klare i tid og kræfter.

En af de helt store opgaver er græsklipning under elhegnene. Der er altså flere kilometer af den slags, men da det rækker for vidt for arbejdsgruppen, har man her en aftale med en, der mod en mindre betaling sørger

for at få gjort. Det er ret vigtigt, for ellers vil strømmen i fugtigt vejr via græsset få jordforbindelse, og så være uden effekt over for den egentlige opgave at holde kvæget inden for indhegningen.

Det mest sjove og spændende projekt har været at bygge skægmejseredekasser. Der har vi været samlet et par aftener i vinterens løb i gruppelederens lade, og har skåret, savet snittet og bundet disse sjove kasser. Nogle kan ses på nært hold langs stien fra hytten og over til skjulet. De sidder dog nok for yderligt til at blive beboet, men inde i rørskovene er der en 5 - 6 grupper af redekasser. Det er svært at kontrollere om de har været beboet, men det er gruppens håb, at skægmejserne vil tage dem til sig. Skægmejsere er der i hvert fald i området, og de ses og høres jævnligt.

I Bøjden har det især været beskæring af bevoksningen. Og også her er de produceret fuglekasser af en frivillig, som vi så har sat op i hele området. Desværre har der været en del hærværk her ude. Så der har været anvendt en del tid og kræfter på udskiftning af en hel del plankeværk langs stien samt ved fugleskjulet. Ellers er det også mest vedligeholdelse af området, der har fyldt tiden.

Både arbejdsgrupperne, men især alle os brugere, er stor tak skyldig til de 2 arbejdsgruppeledere, som frivilligt lægger tid og kræfter i opsyn med områderne og leder og fordeler arbejdet i grupperne. Uden en sådan

styring ville det ikke være de attraktive områder, som de virkelig er. I Bøjden er det Per Bak fra Broby, og i Tryggelev med omliggende er

det Erik Larsen fra Tved. Tak til begge for Jeres store arbejde og ikke mindst tålmodighed med alle os frivillige.

Skægmejsen har haft stor glæde af de opsatte redekasser. Foto Erhardt Ecklon.

Strandskade eller tagskade

Af Niels Andersen

Ganske vist er det tæt på stranden, men alligevel...

I sommeren 2005 fostrede et strandskadepar to unger op på et tag på Strandvænget 6 i Svendborgbydelen Rantzausminde. Taget skrâner svagt, men er ellers helt fladt og belagt med perlesten/strandsten. Reden har været

tæt ved husets skorsten. Som det ses på billedet, som er fra midten af juli, kom der to unger ud af anstrengelserne.

Da ungerne var næsten flyvefærdige, forlod de taget og sås de følgende dage fouragerende nær kysten, men også på det store græsklædte fællesareal.

De gamle fugle fløj i pendulfart fra Iholmområdet til og fra ungerne, og ofte sås forældrefuglene komme med føde i næbbet og hele området genlød af herlige strandskadelyde med tilhørende hilseceremonier.

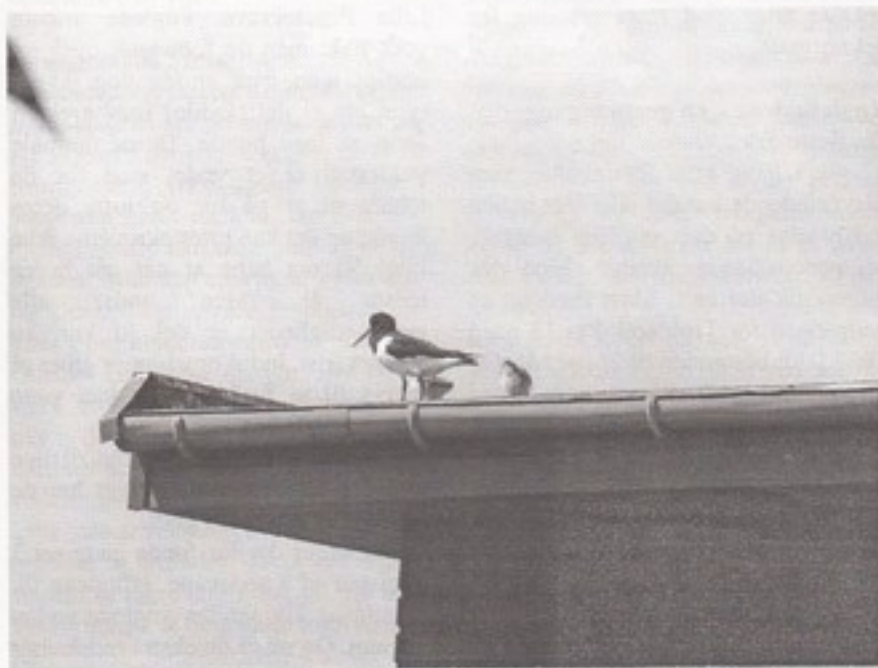
At det kan lade sig gøre for strandskaden at have sine redeflyende unger buret inde på den begrænsede plads et hustag må siges at være, skyldes jo det faktum, at strandskaden fodrer sine unger, gerne med føde hentet i omegnen, dvs. langs stranden og som nævnt fra Iholm tæt på.

Desuden er fuglene jo dejlig fri for rovdyr.

Jeg er spændt på, om fuglene vender tilbage næste år. Strandskaden er en stedtro fugl, og fuglene bliver jo også ganske gamle, men ærlig talt, er det ikke lidt skægt med disse vagtsomme fugle i et villakvarter?

Måske skulle så Strandvænget i den nye storkommune døbes om til Strandskadevænget.

Jeg har tidligere set tegn på yngel på tilsvarende flade, stenklædte tage på Herning Sygehus, det må jo siges at være langt fra stranden.

Strand/Tagskade med unger. Foto: Ole Nielsen

Fuglene i Tarup Grusgrave

- sommer 2005

Af Per Rasmussen

Hermed sidste afsnit i serien om fuglene i Tarup Grusgrave. Vi siger tak til Per og håber, at han har inspireret folk til et besøg i grusgravene og til at dyrke fuglene i ens nærrområde – hvor der er ornitologer er der også fugl, siges det.

Så er sæsonen ved at være gået. Det har været et år hvor vejret har spillet ind på fuglebestanden. Den sene afslutning af vinteren gjorde at fuglene kom sent i gang og for enkelte arter med store udsving fra det normale.

Ynglefuglene – en gennemgang

De fleste arter klarede det sene forår og gik i gang med forsinkelse, men tilsyneladende har det ikke fået nogen indflydelse på den samlede bestand, se nedenstående skema. Men for nogen gik det galt. Mest markant er nedgangen for Troldand. Fra 13 par i 2003 faldt bestanden til 2! par i år. Og de fik kun 1 og 2 ællinger, som tilmed gik til! For første gang i mange år er der ikke kommet unger på vingerne i Tarup Grusgrave. Hvad årsagen er ved jeg ikke, hele ynglesæsonen har der ligget mange ænder, men de har åbenbart opgivet at yngle.

Et andet mysterium er Nattergalen. Her findes normalt en pæn bestand, men i år blev der kun hørt en og den stoppede hurtigt igen!

Det har været så markant at de lokale har snakket om de manglende Nattergale. Måske skal svaret findes på fuglens trækrute, hvem ved?

Den sidste det gik galt for var Lille Præstekrave. Fuglene ankom godt nok, men de forsvandt også ret hurtigt igen. Her er jeg dog ikke i tvivl om at det skyldes forstyrrelse i form af løse hunde. Deres normale ynglested er et yndet sted for de lokale til at gå tur og lufte deres hunde og det kan præstekraverne ikke lide! Vi må håbe at det går bedre næste år. Men under alle omstændigheder er det jo kun en stakket frist, indtil området er groet så meget til at fuglene ikke kan være her.

Heldigvis er der ikke kun dårlige nyheder, som allerede nævnt har de fleste arter klaret sig godt.

F.eks. er der for første gang set 3 ynglepar af Knopsvane. Isfuglene fik 2 kuld og Hvinanden ynglede endnu engang. Og nu er de ekstra redekasser kommet op, så det bliver spændende at se om vi kan få en hel lille koloni af Hvinænder.

Ynglefugletællinger er ret omfattende i forhold til almindelige fugleture, og man skal bruge mange timer på at få dem så dækkende så muligt. Som supplement til de normale ynglefugletællinger har jeg fra i år udlagt en punktællingsrute i grusgravene. Formålet er at få flere tællinger og ikke mindst at træne fuglestemmer. I tilgift deltager man så i de landsdækkende tællinger, og man kan her igennem gøre en aktiv indsats for foreningen, så det ikke går op i hitræs alt sammen. Det kan nævnes at der stadig mangler optællere på Fyn...

Grusgravene i fremtiden

Fremtidsperspektivet for området som fuglelokalitet ser pt. lidt uafklaret ud. De få grave der endnu er privatejet vil formodentlig ikke ændre karakter i væsentlig grad, men for det offentlige ejede område kan man godt være lidt usikker. Området ejes pt. af Fyns Amt og Odense og Årslev kommuner og efter kommunalreformen er der kun Odense kommune tilbage. Det vil så være et spørgsmål om økonomi og hvem der skal betale. Jeg tror endnu ikke det er helt afklaret. For fuglenes vedkommende er det helt afgørende hvor mange rekreative aktiviteter man placerer i området. Hvis det bliver væsentlig mere end i dag vil det ikke kunne undgå at få negativ indflydelse, især hvis aktiviteterne bliver af

støjende karakter. En af de største trusler er dog stadig at folk ikke kan læse skiltene hvor der står at hundene skal føres i snor og når hundene tilmed skal ud at svømme i søerne, så kan det kun virke forstyrrende.

Dyrk din lokale fuglelokalitet

En del af meningen med denne artikelserie har været at få folk til at bruge mere tid på deres lokale fugleområde. Det er vigtigt at vide hvad der sker rundt omkring på Fyn og ikke kun på superlokaliteter som f.eks. Sydlangeland og Odense Fjord, hvis man vil have et bredt dækkende overblik. Med fremkomsten af internet og DOFCall, er twitching af sjældne fugle blevet en af drivkræfterne for mange fuglekikkere. Og det er en positiv udvikling, da man tidligere måtte vente på årsrapporten for at se hvad man kunne have set! Desværre ser det ud til at det får mange til at vente ved telefonen i stedet for selv at gå ud og finde fuglene. Oplevelsen ved selv at finde fuglene er langt større end at køre efter "andres" fugle.

Dette er bare en opfordring fra en der bla. har twitchet Kohejre, Tyknæbbet Dværgryle, Plettet Mudderklire og Ørkenstenpikker i år...

Ynglefugle i Tarup Grusgrave

Art	2003	2004	2005
Lille Lappedykker	0	2	2
Gråstrubet Lappedykker	7	5	6
Toppet Lappedykker	13	12	12
Knopsvane	2	2	3
Grågås	11	6	11
Gråand	7	9	5
Troldand	13	8	2
Hvinand	0	1	1
Blishøne	32	25	30
Grønbenet Rørhøne	2	2	3
Strandskade	2	3-4	2
Vibe	3	4	6
Lille Præstekrave	1	1	0
Rødben	0	0-1	0
Natugle	1-2	1-2	1-2
Tårnfalk	2	2	2
Spurvehøg	-	1	1
Isfugl	0-1	0	2
Nattergal	5	5	1
Rørsanger	10	10	15
Kærsanger	5	5	3
Lille Gråsisken	3	3	2

Skulle man have fået lyst til et besøg i grusgravene er det letteste - hvis man kommer nordfra - at køre mod Ørbæk ad Ørbækvej. I Birkum kører man mod Tarup. Efter et par km, kører man til venstre i et T-kryds og har de næste 2-3 km. området på sin højre hånd. Der er flere parkeringspladser.

Svendborgs råger 2005

Tekst og foto: Niels Andersen.

For et år siden, havde jeg et par artikler i Havrevimpen om råger, nemlig Svendborgs råger 2003 og Svendborgs råger 2004. Jeg havde talt rederne op to år i træk for at følge bestanden og for at dokumentere, hvilke træer rågerne brugte som kolonitræer. Jeg sluttede dengang med en bemærkning om, at det skulle

blive spændende at følge udviklingen videre i 2005.

Det har jeg så gjort ud fra de samme optællingskriterier, som jeg benyttede i årene forud, så optællingerne skulle være direkte sammenlignelige.

Nedenfor bringes således resultaterne. Kolonnen med tallene fra 2005 er yderst til højre.

	Lokalitet	2003	2004	2005
1	Pavevænge, Lehnkov	10	12	5
2	Svendborg Storcenter bag Nybolig	2	2	7
3	Aldersro, Vandværksvej	9	11	14
4	Voldgade, P-plads	3	0	0
5	Christiansmindeskoven	53	57	49
6	Hallindskov	92	131	97
7	Rubjerg Skov vest	122	158	131
8	Rubjerg Skov øst	22	27	22
9	Tyveskoven	41	32	32
10	Tankefuld	96	174	188
11	Tipsgården, Hellegårdsvej	8	0	2
12	Politistationen, Tvedvej	61	76	62
13	Holbølsminde og Christianshøj	51	41	47
14	Rottefældeskoven, Tvedvej øst	51	54	54
15	Rottefældeskoven, Tvedvej vest	15	20	28
16	St. Byhavevej ved Kobberbækken	5	0	0
17	Strandvej ved nr. 69	7	0	0
18	Ørkildsgade bag Statoil	1	0	0
19	Store Byhave vest	10	30	26
20	Store Byhave øst	57	39	34
21	Skovsbo	28	30	29
22	Smørmosekov, Thuro	50	62	91
	I alt	794	956	918

23	Åbyskov/Vængemose syd	108	40
24	Åbyskov/Vængemose nord	28	34
25	Kohave ved Troense	52	62
26	Horseskov	35	20
27	Byparken		1
	I alt	794	1179
		1075	

Det ses, at bestanden er gået lidt tilbage efter rekordåret 2004. Der er tale om en samlet tilbagegang på næsten 9 %.

Ved mine tidligere optællinger, har jeg også registreret, hvilke træer, der er de foretrukne som redetræer. Bøgen er det helt dominerende

kolonitræ, efterfulgt af ask, eg, ahorn og rødel. I enkeltstående tilfælde desuden fuglekirsebær, birk, hestekastanje, lind, lærk og elm.

Optællingen i 2005 kan føje endnu en træart til, nemlig rødgranen, som blev noteret som redetræ i kolonien i Store Byhave øst.

Slå rommen i glasset.....

- en beretning fra Cuba

Af Michael Mosebo Jensen

De indledende øvelser

Det var en gammel drøm at komme til Cuba, men den holdt sig lidt længere end planlagt, for ifølge rejseplanen var det bare et nattoget til København, hvorefter vi skulle med fly via London og Madrid til Havanna. 20 timer, og den skulle være klaret! En bil var ikke blot reserveret men også betalt, og Søren Bøgelund, Erik Danielsen, Flemming Byskov og undertegnede var klar til endnu en tur. Vi skrev 17. marts 2005. Vi syntes selv, at vi var godt forberedte, men der havde vi forregnet os. Først var der ham lommetyven, der ikke blot skulle pågribes i nattoget i Slagelse, men også forhøres i toget og til sidst overtales til at følge med på stationen. I Sorø skulle der samles lidt småting op på banelegemet, og i København skiftes til personale, som aldrig mødte op. Gode råd var dyre, da vi missede flyet i Kastrup, og det var nye billetter også, 4 stk. på businessclass for at nå flyet fra Madrid via Amsterdam i stedet. En storm blæste op i Amsterdam, så det nye fly blev forsinket derfra, efterfulgt af charmerende tåge i Kastrup. Madrid by night. Næste dag over-booking i Madrid. Det blev til i alt to nætter, hvor vi druknede os i velmagende mojitos og forførende cubansk salsa på La Negra Tomasa, en udmærket

cubansk café til formålet, i Madrids centrum, inden det lykkedes at komme til det ægte Cuba.

Vi ankom så lørdag aften d. 19. marts, to døgn forsinket til Havannas lufthavn for at afhente den bil, vi havde bestilt og betalt hjemmefra. Meget venligt meddelte de os ved skranken, at den aftale havde de aldrig hørt om. En opsummering: Lige ankommet til den forjættede ø viste kassekreditten et minus på 32.000 kr. for "ny" bil og 4 nye flybilletter på businessclass København - Madrid for at nå et fly, vi ikke nåede.....

Endelig Cuba

I den lune cubanske nat gik det glat. Fra lufthavnen var der kun 4 km, før vi kunne lægge os i en tiltrængt seng. Vi var landet kl. 22, og kl. 2.30 fandt vi stedet. Der var intet skilt, men det var heller ikke nødvendigt - for hotellet var nedlagt for længst. Vi besluttede os for ikke at behøve søvn den nat og at køre mod syd, og med sømandens kompas i fuld vigør lykkedes det os kun at se lufthavnen én gang mere, inden vi for alvor kom sydover.

Og sådan fortsatte det dag efter dag, til vi endelig missede afgangens tilbage til Danmark 10 dage senere..... Nej, kære læser, der må

vi skuffe! Vi punkterede godt nok på begge hjul, da vi kørte over nogle krabber, og strømforsyningen gik en dag i regnvejr, og de sidste skruer raslede af bilen på de hullede veje, MEN det blev en fremragende tur. Der var masser af fugle, folk var meget behagelige og meddelssomme, da nu alle vejskilte alligevel var skiftet ud med Che's slogans fra revolutionen i 59. Vi boede på private, såkaldte "casas particulares", som er et dobbeltværelse i ét hus og så et mere hos naboen for kr. 65 pr. hoved. Hver morgen stod vi op før lyset, så på fugle til varmen kom, holdt siesta med god frokost og havbad på strande, hvor kun fregatfuglene plejede at komme, så på fugle igen til det blev for mørkt, og afterbirding kaldte med hummer, landkylling, et havkatlignende kræ af en fisk, eller krokodille, diverse eksotiske frugter og kreolerris for kr. 55 per mund, og vi skyllede efter med den meget velsmagende kølige Buccanero (lokalt ølmærke). Vi var simpelthen deres gæster, og de gjorde alt for os, inkl. at sætte nye skruer i forskærmen, da ophænget blev noget kritisk, og alligevel blev de aldrig påtrængende. Politiet generede kun Søren, vores chauffør, én gang, da de ikke mente, man skulle køre mod færdselsretningen på Cuba. De havde en pointe, og man skiltes som venner. Bortset fra den noget aparte start blev det vel en traditionel Cubafugletur, hvor vi besøgte de 4 velkendte områder: Zapata-halvøen i syd,

Najasa-området v. Camagüey længere mod øst, Morón med dets rev mod nord og Soroa helt ude mod vest.

Vi boede 1 meter fra Svinebugten

I Zapata-området, som er et reservat, havde vi på forhånd bestilt en guide. Det er obligatorisk og koster kr. 110/person/dag, hvor halvdelen går til reservatet. El Chino, som han kaldte sig, havde samtidig sørget for indlogering 1 meter fra Svinebugten i 3 nætter. Han havde lige glemt aftalen den første eftermiddag, men i stedet husket konens fødselsdag. Man må vel også have lov til at prioritere sine forglemmelser! Dagen efter var han klar med båndoptager og det hele, og det strømmede ind med endemer de næste 2 dage. Der er 21 af slagsen på øen, og vi fik 18 af dem hjem på de 10 dage. Det var vi godt tilfredse med. Det er også meget godt at mangle et par stykker, så er der en undskyldning for at komme tilbage (dog nok ikke med DSB denne gang). De fleste endemer findes i pæne mængder, men enkelte så som verdens mindste fugl: Bee Hummingbird på blot 6,4 cm er ikke helt nem. Vi så dog 3 i alt, bl.a. en blå han, som efter at havde suset omkring ørerne på os et par gange var blevet fokuserbar og nu stod som en anden humlebi i luften højt oppe for med ét at styrte halsbrækkende mod jorden. Den undgik dog den triste skæbne og satte sig i stedet stille et kort øjeblik på en gren og lignede en fugl.

Et kort øjeblik sad verdens mindste fugl helt stille

Der var liv i reservatets skove de morgener. Cubas eneste gøje (Cuban Parrot) så og ikke mindst hørte vi en del til, og efterhånden kom der tre spættearter og gav opvisning. Selv den relativt sjældne Fernandina's Flicker blev set upåklageligt. Den smukke trogon (Cuban Trogon), Cubas nationalfugl, havde vi tit fornøjelse af, og ikke mindst den lille hidsige Cuban Tody blev vi meget fine uvenner med, når den kom og nærmest hvædede af os i hele sin 10 cm lange farvedragt. De mange overvintrende amerikanske skovsangerarter stod heller ikke tilbage i deres farvepragt. Der var mange Amerikanske Tårnfalke,

Gribbefalke (Crested Caracara), en kæmpegøg på $\frac{1}{2}$ m (Great Lizard Cuckoo) og dens noget tyknæbbede slægtning Smoothbilled Ani i småflokke. El Chino fremviste Cubas to endemiske uglearter – en spurveuglelignende sag og en anden, der var på størrelse med vores Kirkeugle (Cuban Pygmy-Owl og Cuban Screech-Owl). Ind imellem fornøjede Flemming til gengæld El Chino usigeligt ved at vise en hidtil ukendt stepdansenvariant på kanten af en død slange. Jo, der var meget at glæde sig over de morgener. Slangere er i øvrigt ugiftige på Cuba, og selv dette dyr på $1\frac{1}{2}$ m er ganske ufarligt:

Den sidste eftermiddag før afrejse fra Zapata viste El Chino sin timing. Det var ved at være noget sidst på dagen, vinden var hård, og der var ikke meget liv i krattene. Vi manglede stadig Zapata Wren, som kun findes i dette reservat på hele jorden. Samtidig skal siges, at reservatet er enormt og absolut uoverskueligt for fremmede. Vi holdt i læ af nogle palmer, El Chino var kravlet op på peugeotens tag for at få lidt mere ud

af sine 1 ½ m, tændte for båndoptageren, og et ekko startede nede fra roden af det største sivmiskmask. Lyden arbejdede sig op ad røret som en anden Rørsangertype, og der sad den jo vores meget ønskede fugl. To minutter efter kom en Red-shouldered Blackbird, en anden endem, vi manglede, og aldrig siden fik, og landede i toppen af palmen. Sådan!

Det hjalp for El Chino at skabe sig et overblik fra vores bil -

og en Zapata Wren hoppede nysgerrigt op

Undervejs

Turen fortsatte østover med besøg på rismarker, hvor amerikanske vadere flokkedes og diverse sjove hejrearter stod på rad. En enlig tilbagebleven russer fra før murens fald spottedes

stadig i et kollektiv af cubanske arbejdere. Kalkungrubbene fik høje antal derudad – værre var farten ikke, end at chaufføren kunne slynge om sig med trecifrede tal, mens han styrede uden om de groveste brud på

vejbanen. De andre kørte heller ikke så stærkt. Det var mest gamle amerikanere på overtid, hvor den ene sikkert havde været mere prangende end den anden 50 år før. Ind imellem holdt vi ind til en frisk kop kaffe, en cubansk kiks og den obligatoriske Palmesanger ved en vejbijs, for sidst på dagen at ende i Camagüey, en ærverdigg gammel stad. El Chino havde i forvejen ringet til en ældre dame, som havde huset og en yngre nabo klar til at tage imod gæster.

Najasa-området

Næste morgen var vi parate til et nyt område, og kørte i mørket de 40 km ad snoede veje til Najasa. Endnu et skovrigt område med masser af småfugle. Vi havde satset på at score 4 specialiteter dér, men fik kun den ene hjem: Cuban Parakeet, som vi dårligt kunne undgå med den støj, den udsendte. Vi fik påduttet en guide til reservatet. Hun var imidlertid så genert, at hun ikke turde fortælle os, hvor de specielle arter gemte sig. En mere moden kvinde tog charmerende over, men snart gik der papaya i den, så hverken Cuban Grassquit eller Giant Kingbird kom i bogen.

men der gik papaya i den - ikke flere fugle den dag.....

Og bagefter endte byturen i Camagüey i totalt strømudfald. Det lignede et komplot.

Morón

Næste morgen var vi dog helt friske og kørte nordover mod Morón. Det blev to dage med besøg på revene på nordkysten. 3800 røde flamingoer udsendte et specielt lys derude, 78

fregatfugle et specielt gys. En ensom soldat åbnede bommen, efter at chaufføren havde bestået prøven, der bestod i at passere den halve bro uden dramatiske mellemregninger. Vi blev rigeligt belønnet ude ved endestationen, fyret på Cayo Paredón, hvor Cuban Gnatcatcher – endem – og Thick-billed Vireo, som her har sin eneste bastion på hele Cuba, tog imod. Da vi ikke havde nogen umiddelbare planer om at besøge Haiti, var det meget fint at se hele to eksemplarer her, nu da soldaten alligevel havde ulejlighed sig til at åbne bommen. Med det nyvundne held i den sammenflikkede peugeot kunne vi lige så godt smede, mens der stadig var sol på himlen. Bahama Mockingbird ventede. "Mock" er engelsk for "at drille". Det er selvfølgelig helt irrelevant at nævne på dette sted i fortællingen, ligesom det heller ikke bør fremgå, at en anonym brugsuddeler fra Sydfyn med kone bare et halvt år før havde dippet denne fugl på det selv samme sted, hvor vi i øvrigt så den sidde på smukkeste vis i den nedgående cubanske aftensol. Således berigede vendte vi næsen mod aftenens hummeranretning med creolersovs – og en enkelt Buccanero.

Soroa

Belært af erfaringen kæmpede sømanden med kompasset, så vi slap fri af Havannas fristelser denne gang og kom nænsomt syd om storbyen,

mens vi fik beset nogle flere rismarker. Kortnæbbede Sneppeklirer, Klireryler, Amerikanske Svaleklirer... Det var en sand fryd at mæske sig i disse arter, som kun har sendt en enkelt ussel repræsentant til Danmark. Dertil kom telefontråde bedækket med Cuban Martin, som kun yngler på Cuba. Man ved, det er en trækfugl, men ikke hvor den bliver af, så det var en meget god art at få med hjem. I bassinerne lidt længere ude af vejen flaksede Snail Kites rundt, en halv snes såmænd af disse glenter, som fanger deres snegle med klørerne. Vi blev ved med at se nye ting, og det blev ikke værre, da vi kom til Soroa og tobakslandet omkring Viñales. I dette frodige landskab gjaldt det først og fremmest de to endemer Olive-capped Warbler og cubanernes svar på vores Nattergal: Cuban Solitaire. Den er ligeså kedelig at kigge på, og der er også dem, der synes, at det er Cubas bedste sanger. Det er nu nok noget af en fortolkning. Andre har sammenlignet dens lyd med den, der produceres, hvis man glider en våd finger hen over kanten på et vinglas. Vi fik lyttet til dem begge, set dem begge, og hvad angår Cuban Solitaire, hælder vi mest til en noget særpræget glaslyd - måske endda med rom i! Skovene herude på vestlandet genlød af trogonernes underfundige toner, af Tody'ens svirrende hvæsen og den jungleagtige kurren fra sære duestruber. Nu virkede det pludseligt også svært at komme hjem.

Cuban Tody – et noget aparte bekendtskab

For interesserede læsere er der lagt en rapport med alle obs. ud på Internettet: se under turrapporter på Netfugl. For andre interesserede holder Flemming Byskov og undertegnede en café-aften i Lokalet på Risingeskolen 18. januar 2006 kl. 19 med video-film og digitalbilleder.

Damklire i Odense Fjord

Af Søren Gjaldbæk

Damkliren er en østlig art, hvis yngleområde strækker sig fra det centrale Ukraine i vest og tværs gennem Rusland til Bajkalsøen i øst. De fleste

fugle overvintrer i Afrika syd for Sahara og i Indien. I Danmark var den tidligere en uhyre sjælden gæst, men den breder sig langsomt mod vest, og er i det seneste årti set oftere og oftere inden for landets grænser. SU har

taget konsekvensen af denne udvikling og taget arten af SU-listen. Den ligner mest af alt en lille Hvidklire – den er mindre end Rødben – og man kan træffe den på samme biotoper. Den er meget elegant og fouragerer med små "vimse bevægelser", hvor det tynde næb trækkes sideværts gennem vandet. I flugten bemærkes en markant rygkile og lange ben, der stikker et godt stykke ud bag halen.

Den 25. juli ved lidt før otte stod jeg travlt optaget af at lave aftensmad til familien, da telefonen ringede. Det var Tim Hesselballe Hansen, der var taget på en af sine talrige småture til Bispeengen: "Jeg har en lille klire, som du hellere må komme ned og kigge på. Jeg tror, det er en Damklire, jeg skal lige se den lidt bedre". Nu tager det ikke mere end 20 minutter at komme fra mit køkken til Bispeengen, på den anden side ville maden være færdig i løbet af 20 minutter – især hvis jeg ikke kørte på Bispeengen – så jeg tog en fattet stemmeføring op af posen og forklarede hr. Hesselballe, at jeg lige skulle spise, og så måtte vi se, om jeg gad til den tid. Det lød godt, syntes jeg, på den anden side skulle man ikke ret langt hen på aftenen, før det svindende dagslys ville gøre det ret svært at skelne den ene klire fra den anden. Jeg syntes faktisk allerede, at det var ret mørkt, så familien blev hurtigt bænket og for mit vedkommende blev der sat rekord i bøf med løg. Jeg efterlod min måbende familie i gang med at øse op, jeg var færdig, havde

sagt tak for mad og begav mig mod Bispeengen. Naturligvis stod fuglen i den nordlige ende, så man skulle gå en god kilometer langs kanalen, før man nåede frem til fuglen. Jeg skulle oven i købet kombinere at gennemføre turen hurtigt, uden at det kunne ses, at jeg løb, jeg havde jo antydnet for Tim, at fuglen knapt interesserede mig. Det er ret svært, og jeg tror heller ikke, at det lykkedes særlig godt. Fuglen stod til direkte sammenligning med Hvidklirer, og det var ret indlysende, at hvis det ikke var en Damklire, så var det noget rigtig sjældent. Det afgørende kendetegn, der skulle ses for at udelukke andre arter var den hvide rygkile, der ses når fuglen flyver. Tim og jeg gik rundt om den lille sø, som fuglen stod i. En Skovhornugle fouragerede over engen og fortrak ved synet af os til en lille skov. Vi gik langsomt mod kliren. Fuglen lettede og fløj over mod den anden bred – den viste en fin rygkile og fødder, der stak ud under halen – Damkliren har meget lange ben.

Jeg kan ikke påstå, at jeg så fuglen særlig godt, men der var tale om en gammel fugl, der var i fældning fra sommer til vinterdragt. De gamle fugle i sommerdragt har sortpletter overside og sribet på hals og sider. I vinterdragt er oversiden grå og undersiden hvid med hvidlig hals. De få fotos, der er af fuglen viser, at undersiden var fældet, mens en del af oversidens sorte pletter var intakte – disse forsvinder efterhånden som ryg- og skulderfjer skiftes. Fuglen sås dagligt

frem til den 3. august – forholdene kunne ikke være bedre, når den ikke skulkede i rørkanten kunne den ses på 30-40 meters afstand. I alt 24 personer har indberettet fuglen fra Bispeengen.

Den 7. august var jeg på morgenobs i Slambassinnet, der ligger omkring 5 km nordligere. Den officielle grund til min tilstedeværelse var deltagelse i optælling af Odense Fjord i forbindelse med Care-taker-projektet. Det var blevet anført overfor mig, at når jeg alligevel var derude næsten dagligt, kunne jeg lige så godt give et nap med i optællingen, et argument, som jeg nemt faldt for. Allerede da jeg stak hovedet op over diget i bassinets nordvestlige hjørne var der nok at tage fat på: 380 Viber overnattede på det tørre stykke midt i området, de fløj dog hurtigt ud på de omkringliggende marker. På vadefloden gik 6 Temmincksryler, 1 Dværgryle, 66 Store og 3 små Præstekraver, 30 Tinksmøde, 5 Svaleklirer og en halv snes Mudderklirer kunne også ses uden at jeg havde bevæget mig en meter – det tegnede meget godt. Jeg gik langsomt rundt om bassinet og satte mig til rette på det sydlige dige for at tælle ænderne, de fleste ænder ligger i det sydlige/gamle bassin. Klokkeren var efterhånden blevet 7, da jeg på den modsatte bred fik, i hjørnet, hvor det tværgående dige går ud, fik øje på en lille, meget lys vadefugl. Det var en Damklire, ingen tvivl om det. Spørgsmålet var om det var fuglen fra Bispeengen eller en ny fugl.

Da det ikke ligefrem myldrer med Damklirer i Odense Fjord eller i DK for den sags skyld, var det mest oplagte, at fuglen fra Bispeengen havde søgt ny græsgange. Jeg gik tættere på fuglen og fik den set i teleskop på omkring 50 meters afstand. Det var en gammel fugl, som var næsten i fuld vinterdragt, der var kun svag rest af tre sorte pletter tilbage fra sommerdragten. Desværre havde jeg ikke ulejlighed til at se fuglen på Bispeengen under andre end de dogmeagtige omstændigheder om aftenen den 25. juli, så det var svært at få en endelig afgørelse på problemet før jeg havde fået set nogle fotografier, eller før en, der havde set fuglen på Bispeengen en af de sidste dage også så denne fugl. Thomas Hellesen fik taget et par anstændige billeder af fuglen, som helt tydeligt var meget længere fremme i fældningen end Bispeeng-fuglen. Det var der selvfølgelig ikke noget mærkeligt i – spørgsmålet var, hvor hurtigt Damklirer fælder. Det er der ikke mange i kongeriget, der ved noget om, men de tilgængelige fotografier blev sendt til blandt andet Henrik Håning fra SU. Han kunne fortælle, at f. eks. Sortklirer kan fælde i løbet af et par uger, hvor også benfarven skifter fra sort/sortagtig til rød, og der var intet i fotografierne, der tydede på, at det ikke var samme fugl, selv om muligheden forelå. Også andre vadefugleeksperter bekræftede den hurtige fældning, så alt i alt går vi ud fra, at det var samme fugl. Der var dog

observatorer, der havde set fuglen(e) på både Bispeengen og i Slambassinnet, der mente, at det var to forskellige fugle, og det står fast, at de så forskellige ud. Jeg håber, at interesserede er blevet inspireret til at følge fældningen af f.eks. Sort- og Hvidklire næste sensommer.

Fuglen blev i Slambassinnet frem til den 4. september, om end den af og til kunne drille. Enkelte dage blev den ikke set, andre gange skulle man sidde en times tid, før den pludselig dukkede ud af vegetationen langs vandkanten.

Om det er fordi Slambassinnet er bedre kendt end Bispeengen, skal jeg lade være usagt, der var flere ornitologer, der tog rejsen fra Jylland eller Sjælland for at se fuglen, de fleste havde også heldet med sig. En enkelt uhel-dig helt, som vi lader forblive ano-nym, blev det også til. Vedkommende havde af et par lokale ornitologer, dem lader vi ligeledes forblive anonyme, fået udpeget fuglen, den stod på en lille sandbanke tæt mod diget ved fjordsiden. Da jeg kom gå-ende rundt langs diget så jeg en per-son forsigtigt og godt gemt i græsset snige/mave sig mod en Hvidklire. Jeg kom til at tænke på en paparazzi-fotograf, der havde spottet en kendis iført hudfarvet heldragt og nu skulle have herlighederne i kassen. Egentlig ville jeg have spurgt om, hvor Dam-kliren var, jeg havde også fået at vide af de samme – stadig anonyme – lo-kale, at den stod på de kanter, men nænnede ikke at forstyrre

og måske spolere det potentielt fine fotografi af Hvidkliren. Jeg gik ud til fjorden, nordpå og tilbage igen – ingen Dam-klire! Nå, det havde jeg prøvet før. På vejen tilbage traf jeg fotografen, der nu sad på diget og troede, at det var Damkliren, der var kommet i kassen! Der blev dog givet udtryk for en vis lettelse, da jeg fortalte om hvilke for-ældre den fotograferede fugl havde, men autoritetstroen overfor de givne oplysninger havde forstyrret den korrekte bestemmelse af fuglen. Jeg vil dog gætte på, at en efterbestemmelse ud fra fotografierne ville have bragt sagen på plads.

Der gik nu knap tre uger og jeg havde – som alle andre formodentligt – glemt alt om Damkliren. Det var den 22. september, og jeg var just færdig med at indvi mit opvakte matematikhold om en særlig interessant detalje i en fjern afkrog af integralregningen, da min telefon ringede. Det var Kurt Due Johansen, der på en af sine talrige ture langs fjorden havde opdaget en fugl i Dørholmbugten, som han mente var en Damklire. Den stod sammen med en snes Hvidklirer, om jeg havde tid til at komme ud og kigge på den. Jeg var ret sikker på, at det var en Damklire, når Kurt sagde, som han gjorde; men vejret var fint, min arbejdsplads i Sønder sø ligger kun 10 km fra Dørholmbugten, så hvorfor ikke få enden på historien. Der var ganske vist kun to Hvidklirer tilbage, men der stod en gammel Damklire i fuld vinterdragt

ude ved Dørholm. Det var første gang, jeg så en Damklire i saltvand. Hvor den havde gemt sig i den mellemlygende periode er ikke godt at vide, men et godt gæt er vel Vigelsø, hvor der for det første ikke kommer mange ornitologer, og hvor der for det andet er ret gode muligheder for at overse kræet. Slambassinet besøgte jeg og andre dagligt, så det er yderst usandsynligt, at den har gemt sig der. Fuglen blev set i Dørholmbugten to dage senere.

Igen havde Damkliren forladt min underbevidsthed – den burde strengt taget også være trukket for længst, men, men... Den 30. september slog jeg vanen tro et smut forbi Slambassinet på vej hjem fra arbejde. En enkelt Dværgryle, 4 Strandhjejler og den største flok Sortklirer jeg har haft på Fyn – hele 63! Også et par Krumnæbbde Ryler blev det til – og så pludselig mellem Viberne dukkede den op igen! For 68. dag var der Damklire i Odense Fjord – en klokkeklar rekord for DK.

Forekomster i Fyns Amt:

Landets første fund er fra Borreby Mose, den 10. maj 1970. Frem til 1990 er der 18 fund af 19 fugle, i perioden 1991-1999 blev det til ca. 23 fund, mens de næste 5 år gav 42 fund. Som det ses, er arten blevet mere almindelig de senere år, og der foreligger ikke komplet information af artens forekomst. Fra Fyn er der dog ikke flere, end vi kan holde styr på. I

skemaerne nedenfor ses dels de fynske fund, dels en oversigt over alle landets fund, så langt som de tilgængelige data har tilladt det. Oplysningerne stammer fra Netfugl, DOF-Fynweb og Malling: Danmarks Fugle. Der er for det meste tale om enlige fugle og hovedparten af tilfældene har fuglen kun kunnet ses én dag. Der er dog en del tilfælde, hvor Damkliren har opholdt sig på en lokalitet et par dage, og som det ses af de fynske fund nogle "longstayers" Disse er dog sjældne. Ud over de fynske havde Vejlerne besøg af "longstayer" i 1986 (37 dage), 1988 (41 dage), 1989 (22 dage) og 1990 (52 dage). Her var der tale om en territoriehævdende fugl, som ankom om foråret – sandsynligvis samme fugl. Fundene i Bøjden Nor kan også meget vel dreje sig om samme fugl. I 2003 blev fuglen i Slambassinet først indberettet den 9. august, men fotografier viste, at det drejede sig om en anden fugl end Bøjden-fuglen. Det blev yderligere bekræftet af en sen indberetning fra Slambassinet – fuglene er set samtidigt. Som det ses af oversigten over de fynske fund er 7 af 10 fund flerdages fugle og i 4 tilfælde blev fuglen rigtig længe. Hvorfor fuglene har så svært ved at forlade amtet, når de først er ankommet står hen i det uvisse.

I alt har man kunnet se Damklire i 208 dage i amtet siden 1995, visse af disse dage endda flere forskellige steder.

De fynske fund

Årstal	Dato	Lokalitet	Antal dage
1995	23-26/4	Vejlen Tåsinge (BSN, PVR)	4
2000	22/7	Løkkeby Enge (JSA) - 3 lk	1
2001	21/7-26/8	Bøjden Nor (JTM) - ad.	37
	14-17/8	Keldsnor (NBJ)	4
2002	9/7-5/8	Bøjden Nor (GJØ) ad.	28
	5-18/8	Slambassinet (AMY, CMI, SG) 1 ad. vdr	14
2003	29/4	Husby Strand (MMJ) - 1 ad. sdr.	1
	5/7-27/8	Bøjden Nor (HEA, GJØ) - 1 ad.	54
2005	29/4	Mågeørerne (MHH) skal tilsendes SU	1
	25/7-30/9	Odense Fjord (THH, SG, KDJ) - 1 ad. vdr.	68

Fund af Damklire i Danmark

	1970-1990	1991-1999	2000-2005
DK - totalt	18	23	42
Fyns Amt	0 komma 0	1	9

Fuglekassetid

Mange haveejere har stor fornøjelse af at følge fuglelivet lige uden for vinduet. Fodring er en måde at lokke fuglene til på, et andet tiltag, som kan øge antallet af fugle på parcellen, er opsætning af redekasser. Det er især arter som Musvit og Blåmejse, der har svært ved at finde egnede redemuligheder. I vinterperioden strejfer mejserne rundt og sonderer omgivelserne, blandt andet for at se, hvor der er mulige ynglepladser. Det er derfor nu, at kasserne skal sættes op, hvis man vil øge chancen for at få

gæster. Man kan lave kasserne selv eller købe dem forskellige steder, blandt andet i Naturbutikken (DOF-salg), hvor man også kan få kasser til andre arter.

Territorierne, og dermed også kasserne besættes i februar og marts, så hvis kasserne kommer senere op er der ikke gode chancer for at få dem besat før næste år. Brug de første dage i januar på at give fuglene en hjælpende hånd, og få til gengæld fornøjelsen ved at følge et par mejser gennem hele yngleperioden.

Lokalt isfugle"kasse" projekt

Af Henrik Kalckar Hansen

Et skarpt skrig og et lille blåt lyn i voldsom fart langs åen, sådan kender vi den. Men på Fyn er den meget fåtallig som ynglefugl. Det skyldes formentlig mest manglende sikre redesteder, hvor Isfuglen kan grave sit meterdybe redehul udenfor rækkevidde af mink og rotter.

Isfugle"kasser" er vejen til at ophjælpe den sårbare fynske ynglebestand af den smukke fugl.

De laves af Eisvogelmann Horst Boedler <http://www.eisvogelmann.de>, som på baggrund af ti års udviklingsarbejde virkelig ved, hvordan en Isfugl vil have det! Det var sådan et par kasser, vi ønskede os i lokalområdet.

Og nogle ting er værd at vente på..... Så for omkring et år siden begyndte vi, at beskrive projektet for DOF-Fyn bestyrelsen. Her var der moralsk og økonomisk opbakning.

Den ideelle placering af kasserne var nem at blive enig om. De skulle stå på en privatejet eng klods op af Odense Å og en mindre fiskeri sø. Men ak! Lodsejeren var en vanskelig mand, han brød sig ikke om ornitologer, ej heller naturfredningsfolk, tyskere, entomologer etc. Så den næstbedste løsning var et af Odense kommunes arealer. Kasserne kunne placeres med flotteste ådsigt på

Præstens Eng (naturplejeprojekt område) i Stenløseskoven i Skt. Klemens.

Isfugl.

Odense Å er det, der ikke længere kan hedde et "amtsvandløb", men derfor skal der alligevel bevilges en undtagelse fra fredningszonen ned til åen.

Fra Fyns Amt gik turen videre til Tips og Lotto, for penge skal der til! Her var der gevinst, de ville betale halvdelen af de ca. 12000 kr., som er prisen for 2 kasser inklusiv ringmærkning af de kommende generationer.

Næste skridt var et møde mellem den tyske ildsjæl Horst Boedler, kommunens naturvejleder og de håbefulde isfuglevenner. Der blev ivrigt kommunikeret, men desværre blev ikke alt forstået.

Sådan har det altid været med Isfugle, for navnet er netop en dansk misforståelse af det tyske Eisvögel, som betyder jernfugl.

Men heldigvis kunne DOF-Fyn blandt sine medlemmers yderst forskellige kompetencer, også mønstre én der beherskede det tyske sprog. Så jernfugl blev til Isfugl, og sagen kom atter på skinner. Næste møde var anderledes konstruktivt, vi besigtigede engen, naturvejlederen fra kommunen havde penge med til projektet, og to "kasser" blev bestilt.

Men engen var lidt blød, så kommunen, der ellers beredvilligt

leverede alle materialer, kunne ikke transportere flere ton ler, grus og træ helt ned til Odense Å.

Så vi måtte atter trække på medlemmernes forskelligartede talenter, og en arbejdslørdag blev planlagt. 5 lokale fuglefolk, en maskinmester, gode historier, rigtig mange køreplader og en motorbør med frontlæsser. Det var oven i købet dejligt vejr, arbejdet gik lystigt for sig, og pludselig kom en Blå Kærhøg han flyvende forbi.

Så nu håber vi, Horst Boedler får noget at ringmærke til foråret!

På Fyn er Isfuglen relativt sjælden, om end der synes at være lidt flere fund i de senere år. Opsætning af redekasser i Tarup-Davinde-området gav to ynglepar og sommerfund i Odense-fjordområdet kunne tyde på, at der måske også er ynglepar her. Der kan nemt være flere par andre steder i amtet, mange egnede lokaliteter bliver ikke besøgt af ornitologer.

Om vinteren ses en del rastende fugle og for tiden kan man se stationære fugle flere steder i amtet, f.eks:

Odense Å på strækningen fra Skovsøen til OB's klubhus, den sidder ofte på resterne af en gammel bådebro, kanalen ved Nakkebølle inddæmning, kanalen ved Stegø Mølle, Vejlbj Fed, Odense Kanal, Fredskoven - Bogense, Bogense Marina, Barfoeds Dam - Bogense, Kragelund Kanal - Gyldensteens Enge, Fogense, Mullerup Skov, Lindved - i en rende langs en frugtplantage og Fjordmarken

På trods af sine kraftige farver kan Isfuglen være svær at få øje på, når den sidder ubevægelig i skjul på en gren, mens den lur på småfisk. Oftest bliver man opmærksom på den, når den kommer strygende lavt over vandet langs et vandløb, hvor dens lyseblå ryg lyser op.

Fra felten

Af Martin Søgaard Nielsen

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 19. juli-15. november. Perioden glimrer ved fravær af havfugle, der er sågar ikke set Sule i efteråret! Observationer mærket med asteriks* skal godkendes af SU.

Periodens "hårde" observationer –

<i>Sølvhejre 2</i>	Tryggelev Nor 31/8
<i>Pomeransfugl</i>	Egebjerggårds marker 9/8
<i>Damklire</i>	Odense Fjord 25/7-30/9
<i>Høgesanger</i>	Keldsnor 23/8
<i>Hvidbrynet Løvsanger</i>	Knudshoved 8/10

Nordisk Lappedykker

23/8 1 ad Nakkebølle Inddæmning (EEE, RYT, NBJ). 31/8 1 Nørreballe Nor (OHG).

Silkehejre

6/8-14/10 1 Ølundgård, Firtalsstrand og Vigelsø (MHH m.fl.).

Sølvhejre

31/8 2 ad Tryggelev Nor (Kim Jørgensen).

Sort Stork

30/8-1/9 1 1k R Gulstav (LBL, ELM m.fl.).

Sort Stork. Foto: Michael Mosebo

Hvid Stork

19/8 1 Bøjden. 20/8 10.30 4 R Bøjden, 12.00 6 R Faaborg. 30-31/8 1 R Dovnsklint (ELM).

Kortnæbbet Gås

17/10 15 S-SV Knudshoved (HEL, SG, ISB). 19/10 4 S Dovnsklint (EEE m.fl.) 20/10 4 R Maden Helnæs (LBL). 28/10 2 S Tryggelev Nor (SG).

Bramgås

17/10 13.30-16.30 31110 V Ristinge Hale (MIB) – dagstotalen har været væsentlig højere da trækket var i fuld sving både ved ankomst og afgang.

Rødhovedet And

Fuglen i Sundet blev set frem til 29/8. 6/9 1 han og 2 hun (Lise Hafstrøm). 13/11 1 ad han Tryggelev Nor (EEE, RYT).

Taffeland x Troldand

2-3/11 1 ad han Bøjden Nor (THH, BEC).

Hvepsevåge

20/8 109 T Fakkebjerg (RYT m.fl.). 22/8 111 T Dovnsklint (THH, ELM). 29/8 101 T Dovnsklint (CMI). 31/8 223 SV Sydlangeland (SG m.fl.)

Sort Glente

20/8 1 ad T Fakkebjerg (RYT m.fl.). 21/8 1 R Dovnsklint (MMJ m.fl.). 31/8 1 ad TF-NV Sydlangeland (OHG m.fl.). 1/9 1 (ikke samme som 31/8) TF Dovnsklint (MMJ m.fl.). 2/9

1 ad R, 1 ad S Dovnsklint (OHG). 5/10 1 T Tryggelev Nor (JSJ m.fl.). 6/10 1 R Brændegård Sø (EEH).

Rød Glente

2/10 87 V Dovnsklint er ny FYNREKORD!(1/10-03 84 SV Dovnsklint) (MMJ, OHG m.fl.) – samme dag hele 33 SV Horne Land (PDP), hvorimod der kun sås sølle 2 ved Knudshoved på 6 timer! 5/10 67 T Bagenkop Havn (SØB). 6/10 27 T Sydlangeland (flere).

Musvåge

Sydlangeland: 2/10 432 T, 5/10 700 T, 7/10 863 T, 8/10 593 SØ, 16/10 765 V. Knudshoved: 2/10 880 V, 17/10 472 TI. Horne Land: 3/10 780 SV, 1000 SV 4/10, 17/10 453 SV.

Rørhøg

19/8 blev 1 1k Knudshoved tvunget i bølgerne af Sølvmåger og spist!!! (KUH). Knudshoved og spist af 13/11 1 ad hun Tryggelev Nor er sent (EEE, RYT).

Hedehøg

22/8 1 2k han R Vesteregn (THH m.fl.). 11/9 1 ad han S Tryggelev Nor (LBL, EM). 17/9 1 1k S Dovnsklint (NBJ m.fl.).

Fiskeørn

22/8 14 T Gulstav (THH m.fl.). 4/9 10 S + 2 R Dovnsklint (EEE m.fl.)

Dværgfalk

12/10 8 S Gulstav (OHG).

Aftenfalk

23/9 1 1k S Dovnsklint (SG, ELM).

Trane

14/10 1 TI Knudshoved (PRA). 18/10
24 TI Knudshoved (LAH).

Pomeransfugl

9/8 1 1k R Egebjerggårds Marker
(Aksel Christensen).

Sortgrå Ryle

1/9 1 Fønsskov (LLC). 23/10 1 1k
Knudshoved (THH).

Kærløber

24+26/7 1 ad Østerø Sø (PRA, ESM
m.fl.). 25-26/7 3 ad Firtalsstrand
(HEL, SG). 30/8 1 Firtalsstrand
(KDJ). 1/9 1 Slambassinet (GJO). 4/9
1 T Lyø (RBZ).

Enkeltbekkasin

4/10 1 Knudshoved (THH). 11/10 1
Båring Vig (MMJ). 21/10 1 Espe
(BSN). 23/10 1 Tryggelev Nor
(HMØ), 1 Fjordmarken (LBL). 7/11 1
Fyns Hoved (THH). 12/11 1
Knudshoved (THH).

Damklire*

Danmarks mest langtidsstationære
fugl holdt til i Odense Fjord i
perioden 25/7-30/9. THH fandt den
på Bispeeng hvor den blev indtil 3/8.
7/8 dukkede den op i Slambassinet
hvor den blev set dagligt indtil 4/9.
Herefter blev den set 22+24/9 i
Dørholmbugten men vendte så retur

til Slambassinet, hvor den sidst blev
set 30/9 (se artikel i dette blad).

Hvidklire

4/11 1 Slambassinet (GJO).

Svaleklire

5/11 1 Trunderup (RYT, JHJ).

Odinshane

14/8 1 Knudshoved (KUH). 16/8 2
Keldsnor (NBJ). 23-24/8 1
Nakkebølle Inddæmning (EEE, RYT,
NBJ), 1 Tryggelev Nor (MIB).

Storkjove

1/10 1 V Dovnsklint (ELM).

Almindelig Kjove

3/8 3 S Romsø (EEE). 12/8 1
Flyvesandet (MMJ, SG). 18/8 4 V
Dovnsklint (EDA). 4/9 1 S
Dovnsklint (EEE m.fl.). 13/9 1 R
Horseklint (MRP). 15/9 3 1k V Fyns
Hoved (MMJ, SG). 19/9 1 + 1 1k V
Flyvesandet (THH). 27/9 1 1k + 1 ad
V Flyvesandet (SG). 2/10 1 V Horne
Land (PDP). 23/10 1 R Horseklint
(MRP).

Sorthovedet Måge

3/8 1 3k V Horne Krog (PRA).

Middelhavsmåge

24/9 + 14/10 1 1k Knudshoved (PRA,
LAH). 24/9 1 1k Dovnsklint (MMJ,
FSH, THH).

Kaspisk Måge

22/8 1 OF Fakkebjerg (THH), 1 1k Dovnsklint (THH). 31/8 2 1k + 1 2k, 4/9 3 1k, 7/9 1, 17/9 1 1k Bagenkop Havn (THH). 11/9 1 1k Odense Havn (THH), 1 1k Nyborg Havn (PRA, ESM, MAT). 24/9 1 1k R Dovnsklint (MMJ, FSH, THH).

Ride

13/8 2 V Dovnsklint (EEE, RYT). 23/10 3 1k N Horseklint (MRP). 29/10 1 1k SV Dovnsklint (MMJ, FSH). 6/11 1 1k Bagenkop Havn (EEE).

Rovterne

16/8 1 SV Keldsnor (NBJ). 31/8 1 ad SV Dovnsklint (BEC, THH, SG). 4/9 1 ad + 2 1k S Dovnsklint (EEE m.fl.).

Mosehornugle

27+29/7 1 Bispeeng (DMZ, EEE). Sommerobservationer er sjældne. Sidste fugl var ret sent på den: 22/5 1 NØ Vågebakken (MSN).

Hærfugl

16/4 1 OF Freltofte Mose (PRA). 21/4 1 Skovsgaard (Jette og Georg Pedersen). 3-7/5 1 Lunde (FLB).

Mursejler

5/11 1 R Fyns Hoved er MEGET sent og klart den seneste i amtet nogensinde, 2 måneder senere end den 2. seneste! - så sene

observationer er altid meget interessante idet Gråsejler kan være en mulighed, hvorfor alle sejlere på denne tid af året skal tjekkes omhyggeligt!

Vendehals

Efteråret blev ligeså tyndt som foråret! 24/8 1 RI Keldsnor (FSH m.fl.). 28/8 1 RI Keldsnor (JHJ m.fl.).

Hedelærke

10/10 42 SV Horne Land (PDP).

Landsvale

3/11 4 Middelfart (LLC). 5/11 1 Fyns Hoved (MRP, KHL). 7/11 1 R Horseklint (THH). 13/11 2 R Fyns Hoved (MRP).

Rødstrubet Piber

23/9 1 S Dovnsklint (SG).

Bjergpiber

31/10 1, 13/11 2 Bispeeng (THH).

Bjergvipstjert

16/9 9 SV, 21/9 14 SV Sønderhjørne (PDP).

Ringdrossel

Der er INGEN observationer i amtet i efteråret, hvilket falder fint i tråd med meget få observationer i hele landet.

Høgesanger

23/8 1 1k RI Keldsnor (JSA, KNF).

Høgesanger 1k. Foto: Jacob Sterup Andersen.

Græshoppesanger

2/9 1 Knudshoved (THH). 4/9 1
Dovnsklint (THH). 8/9 1 RI Gulstav
(OTØ, RYT). 25/9 1 RI Keldsnor (JHJ,
EEE, RYT).

Sivsanger

4/9-2/10 3 R og 4 RI Keldsnor (JHJ
mfl.).

Hvidbrynet Løvsanger

Rekordår i DK, men der blev kun set
en enkelt i amtet: 8/10 1 Knudshoved
(LAH).

Rødtoppet Fuglekonge

17/10 1 RI Knudshoved (LAH).

Pungmejse

27/7 1 Bispeeng (THH). 23/8 8, 24/9 1,
26/9 3, 2/10 2, 23/10 1 Gulstav (SØB
m.fl.). 27/8 1 Fredmosen (MMJ, FSH).
4/9 1, 17/9 1 T, Dovnsklint (MMJ
m.fl.). 13+14/9 1 Sundet (PDP). 24/9
3, 30/9 Buns Banke/Keldsnor (THH,
RYT).

Stor Korsnæb

25/3 1 ad han R Egebjerg (EEE, RYT).

Karmindompap

21/8 1 R + 2 OF Fakkebjerg (SG m.fl.)

Laplandsværting

17/10 1 S Dovnsklint (MIB m.fl.).
19/10 1 S Dovnsklint (LBR m.fl.).

Turrapporter

Tøsetur til Vigelsø den 21. august

Af Birthe Sørensen

4 friske fynske females samt en enkelt ditto fra Sjælland dukkede op på havnen i Klintebjerg og sejlede med båden til Vigelsø klokken 10. Det var desværre gråt i vejret og lyset var ikke det bedste. Fra fugletårnet så vi 500 Grågæs og mange ænder i eklipsedragt (*den hunlignende dragt, som hannerne fælder til sidst på sommeren/red.*) og derfor vanskelige at bestemme på grund af det dårlige lys. Vi så store flokke af ryler og Hjejler, men de befandt sig desværre uden for diget. Lige nedenfor tårnet gik 14 Dobbeltbekkasiner og 2 Mudderklirer, mens Gransangeren

stadig sang for os. Tiden var knap, båden sejlede allerede tilbage klokken 13, og vi fortsatte til Slambassinnet (2 km syd for Klintebjerg/red.). Solen brød gennem, og vi havde det flotteste medlys resten af eftermiddagen. Her var alt i vadefugle, og de blev flittigt studeret og sammenlignet med tegningerne i diverse bøger. En sød Lille Lappedykkerunge, der blev madet af de gamle, var en sjov oplevelse at slutte en god og hyggelig dag med.

Vi ses igen til foråret! Lis fra Skarø giver frokosten hjemme, så turen går til det sydfynske.

Knudshoved

Af Eske Mortensen

DOF-Fyn havde arrangeret en tur til Knudshoved den 11. september. Tidspunktet var genialt, da stedet er et af Fyns bedste træksteder vedrørende rovfugle i efteråret. Her tænkes specielt på Musvåger.

Turen var delt op i 2 faser.

Fase 1: De morgenduelige der vil opleve lidt småfugletræk, træk af havfugle ect.

og Fase 2: Dem der ville opleve rovfugletrækket ved middagstid.

Desværre havde vejrguderne ikke læst Havrevimpen. Der blæste en strid vind fra øst. Dette gav naturligvis en dæmper på trækket.

Til morgenobsen mødte der 4 mand op. Per Rasmussen havde endog arrangeret ringmærkning v/Lars Hansen på Knudshoved, som et ekstra

pust, hvis der skulle være en tilstand i trækket. Senere stødte 2 mand til

Morgenobsen gav følgende fugle:

- Hvid vipstjert 100+ (havde overnattet i området)
- Skovpiber 9 Trk
- Skærpiber 2 R
- Sortand 9 S
- Sildemåge 1 R
- Dige-Land-Bysvale 140
- Grønsisken 45 Trk

Til "rov-obsen" blev vejrguderne trodsige. Mere hård vind fra øst!!!

Vi blev dog enige om at forlægge til Østeråsø for at spotte hvad der kunne bydes på samt holde øje med himlen.

Søen gav:

- Pibeand 50+ R
- Gråand 30+ R
- Krikand 15 R
- Skeand 2 R
- Brushane 4 FU

- Sortklire 1 FU
- Alm. ryle 5 FU
- Dob. Bekkasin 2 FU
- Stenpikker 1 R
- Fiskeørn 1 trk SV

Vi sluttede af kl. 14.00 da vejret blev mere og mere ulideligt.

På vej hjem rundede vi Nyborg Havn for en måge-obs., dette gav en 1k Kaspisk måge.

Denne tur kunne have givet en forfærdelig masse fugle, især rovfugletræk. Dette viser os at det er meget svært at lave ture vedrørende træk. Dette bør ske per intuition. Hermed en opfordring til især nye "dof-fynere" og gamle ligeså, at kommunikere hensigter med ture ud på DOF-Fyn-net, så vi kan sprede den "fede glæde" det er at se på fugle, samt at møde ligesindede fæller på vores ø.

Rügen, den 27.-30. oktober 2005

Af Viggo Markussen.

Torsdag den 27. oktober kl. 8.30, mødtes 15 forventningsfulde fugleentusiaster på parkeringspladsen ved Dalum Papirfabrik. Humøret var højt, og hurtigt blev vi fordelt i de fire biler, og så gik det mod Spodsbjerg. Turledere var Niels Bomholt og Birthe Sørensen. Om bord på færgen

var der rundstykker og gammel dansk, hvilket skyldtes at den kvindelige turleder netop havde haft rund fødselsdag. På turen til Tårs sås enkelte småflokke af Ederfugle. Derefter tværs over Lolland til Gedser og derfra med færgen til Rostock. Klokken 16.30 ankom vi til pension

Boddenblick i den lille by Bresewitz. Ved første øjekast så vores overnatningssted for de kommende 3 nætter ikke lovende ud. Stilladser omkring bygningen, håndværkere der fik en fyraftensbajer, og byggerod i stor stil, man var åbenbart i gang med en større facaderenovering. Men værelserne var pæne, lyse og velindrettede. Efter et hurtigt check-in gik det af sted til den gamle jernbane og bilbro ved den nordlige ende af Bresewitz. Broen er et godt sted til at se gæs og Traner, fordi disse overnatter på småøer i den nordlige delvis vandfyldte del af Rügen.

Og så kom de endeligt - lange sorte bånd af Blisgæs og Traner syngende af fuld hals i aftenskumringen - et utroligt flot syn !! Vi talte omkring 4000 Traner, 25 Bramgæs, 500 Sædgæs, 1800 Blisgæs, 10 Havørne, 4000 Skarver blev det samlet til. Selv efter det var blevet helt mørkt, kunne vi høre indtrækkende fugle! Efter at have nydt denne flotte flyveoplysning, var tiden kommet til indtagelse af lidt fast og lidt flydende føde. Vi fandt et lille spisested tæt ved pensionen - tre retter vellavet mad med et par krus godt tysk øl til 130 kr. - det er da til at betale! Tilbage på pensionen rundede vi dagen af med en øl/et glas vin og en times hygesnak.

Fredag morgen den 28. oktober

Kl. 7.00 var vi parat på jernbanebroen til udtrækket. Allerede før det blev helt lyst kunne vi høre gæssene på

øen, og så gentog det hele sig igen - lange sorte bånd af Traner, Blisgæs, Bramgæs, Skarver og Sædgæs på vej ud for at samle føde. Efter indtagelse af et godt solidt morgenmåltid, gik det af sted mod naturreservatet ved Zingst. Under Niels Bomholts indtil da kompetente føring nåede vi Zingst, som vi skulle igennem for at nå ud til den kystvej, som førte til reservatet.

Nu begyndte problemerne - mindst 4 gange kørte vi igennem centrum af byen - blev spredt - bakkede, vendte bilerne og fik endelig samling på det hele og nåede ud til reservatet. Efter en kort orientering om reservatets historie i et dertil indrettet museum ved indgangen - flot lavet - fremgik det, at der helt tilbage i nazitiden havde været eksperimenteret med raketter på stedet. I DDR-tiden var stedet hjemsted for kort-distance raketter (måske vendt mod de invasionslystne danskere?).

Efter murens fald mistede stedet sin militære betydning og i 1990 blev området udlagt som naturbeskyttelsesområde. Efter at have lejet cykler gik det af sted ud af den 8. kilometer lange betonsti ud til fugletårnet ved Pramort.

For nogle var det at cykle tydeligvis en noget rusten affære (læs undertegnede og andre), men heldigvis holdt vi en del pauser undervejs, når noget spændende dukkede op, 15 Havørne, 10 Vindrosler, 3000 Blisgæs, mindst 200 Pibeænder, 500 Almindelige Ryler, 40 Strandhjejler, 3 Musvåger, 2

Husskader, 2 Råger, 2 Store Skalleslugere, 2 Spætmejsler, 3 Toppede Lappedykkere, 2 Sortstrubede Lommer, 14 Grønsiskener og én Spurvehøg blev det til. Naturen ud til tårnet består af store engområder, omkranset af levende hegn, som Havørnene på bedste Duehøg-facon forsøgte at skjule sig bagved i deres forsøg på at overraske en uforsigtig Trane eller gås - det lykkedes ikke. Vi havde valgt at se aften trækket ved fugletårnet ved Barth - 100 Pibeænder, 100 Gråænder, 3 Skeænder, 1200 Hjejler, 300 Viber, 5 Brushaner, 3 Dobbeltbekkasiner og Blisgæs og Traner i hundredvis var resultatet. Derefter sluttede vi dagen med aftenspisning og hyggeligt samvær i pensionens bar.

Lørdag den 29. oktober

Vi havde denne morgen valgt at se udtrækket af Traner og Blisgæs fra den østlige ende af Bresewitz. Det var en kold klar morgen, men lyset var fint og Traner og gæs kom trækkende lavt i småflokke på 50-100 stk. langs kanten af landsbyen. Da de så os bøjedede de langsomt af og vandt højde. Turens nok bedste nærobservationer blev gjort denne morgen, ligesom fotofolket havde nok at gøre. Bagefter forsatte vi i bilerne ca. 2. km. af en markvej i østlig retning. Det samlede resultat denne morgen blev 4 Havørne, en Blå Kærhøg (han), 4 Tårnfalke, 1 Spurvehøg, 1 Duehøg, Vandrefalk, Dværghøg, 5 Skov-

spurve, 4 Skægmejsler, 3 Rørspurve, 3 Pibeænder, 16 Pibesvaner, 4 Sangsvaner, 450 Hjejler og ca. 100 Stære samt Traner og gæs i hundredvis. Efter et hurtigt morgenmåltid var tiden kommet til at se nogle fouragerende Traner og gæs, og vi begav os på vej mod træningsinformationscentret i Gross Mordorf, som er en 2-etages bygning med fine observationsforhold. Grunden dertil er at Tranerne her bliver fodret, og derfor har opgivet lidt af deres naturlig skyhed. Faktisk var nogle Traner så tæt på at vi uden problemer kunne aflæse deres nummer og oprindelsesland i skopet.

Flere steder på vejen holdt vi ind for at betragte mindre flokke (50-500 stk) af Traner på dertil indrettede foderpladser. En fin måde at komme tæt på, uden at man forsøgte at tjene penge på initiativet.

Derefter forsatte vi til Barhoft, som markerer indsejlingen til Stralsund, det sidste stykke af vejen ud til fugletårnet er en ca. 2 km. lang sti gennem et meget varieret landskab. På vejen og fra fugletårnet blev der set 15 Knopsavner, 4 Havørne, 1 Musvåge, 2 Spurvehøge, 2 Vandrefalke, 21 Canadagæs, 40 Strandhjejler, 11 Hvinænder, 4 Store Regnsponer, 7 Dværghøge, 18 Halemejsler, 3 Engpibere og en enkelt Gråsisken.

Vi rundede eftermiddagen af med en kop kaffe på en cafe.

Dagen sluttede med at vi kørte til fugletårnet ved Bisdorf, hvor turens

højeste antal Traner blev talt. Niels Bomholdt, Flemming Byskov, og Jørgen Hansen var i gang som tællere, da tranerne her følger 3 ruter inden de stiller sig for natten i det lave vand ud for kysten. 15000 traner!! blev det til da tallene blev lagt sammen. Vi sluttede dagen med fælles aftenspisning, og hygge i pensionens kælderbar.

Søndag den 30. oktober

Natten mellem lørdag og søndag var det officielt slut på sommertiden, men vi besluttede at vente med at stille vore ure, og udnytte den ekstra time til at se udtrækket af Traner og gæs. Igen et flot syn!! Nu var tiden kommet til et hastigt morgenmåltid og afsked med Rygen og pension Boddenblick, og så gik det af velkendt rute til Rostock og færgen til

Gedser - enkelte flokke af Ederfugle og Skarver fulgte os på vej, samt en nysgerrig Vandrefalk, som lige ville checke færgen. Vel ankommet på Lolland gik det til Tårs på egen hånd. Dette resulterede i, at Niels nåede færgen, mens vi andre måtte vente en time. Men kl. 15.30 nåede vi Langeland, derfra på egen hånd til hjemmet. Herfra skal lyde en stor tak til turlederne for en veltilrettelagt tur (4 dage med højt solskin - ikke en regndråbe), godt ramt! En speciel tak til Flemming Byskov og Jørgen Hansen for underholdende selskab i bilen, samt til Børge Rasmussen for hyggeligt samvær på værelset, og til de øvrige deltagere for hyggeligt og lærerigt samvær. Dette er absolut en tur som tåler gentagelse!! **HUSK FUGLE SKAL SES I NATUREN!!!!**

Ture og møder Fyn

Langtur til?

Søndag den 29. januar.

Turleder Michael Mosebo Jensen modtager tilmelding på 26 82 07 29 dagen før. Det er først på dette tidspunkt, der kan strikkes en tur sammen til det sted i landet, hvor der er flest spændende fugle samlet. Her vil det også blive meddelt, hvorfra vi starter og hvornår. Heldagstur.

Gyldensteens Enge

Søndag den 12. februar

Tilmelding til turleder Jens Bækkelund på 64 81 37 99.

Mødested: Gyldensteens Avlsgård, Gyldensteensvej 101 kl. 9.00.

Mulighed for Blisgås, Vandrefalk og forskellige andre vintergæster.

Bøjden Nor

Søndag den 26. februar

Tilmelding til turleder Per Bak på 62 61 98 28.

Mødested: Dyndkrogen kl. 9.00.

Er der isfrit er Fugleværnsfondens reservat landets bedste sted for Bjergænder.

Det er også godt til andre dykænder samt Lille Skallesluger, og de ses formidabelt fra fugletårnet.

Monnet

Søndag den 12. marts

Tilmelding til turleder Poul Rasmussen på 62 54 10 22.

Mødested: Bjerreby Kirke kl. 8.00.

De første forårsbedudere er mødt op på Monnet, ligesom det er sidste udkald for vinterens Bjerglærker, Snespurve, Sangsvaner, og måske er Vandrefalken også der endnu.

Nakkebølle Inddæmning

Søndag den 19. marts

Tilmelding til turleder Niels Bomholt på 62 24 19 59.

Mødested: Ulbølle Brugs kl. 8.00. Dette sted er blevet en væsentlig fuglemagnet, siden der kom vand på. Der er mange lappedykkere, svømmeænder og meget andet at se frem til.

Møder

Cuba

Onsdag den 18. januar kl. 19.00 i lokalet, Risingskolen, Risingvej 25, Odense. Flemming Byskov vil vise videofilm og Michael Mosebo Jensens digitalbilleder fra en tur i marts 05 til denne bemærkelsesværdige ø.

Rovfugle på Fyn

Torsdag den 2. marts kl. 19.00 i lokalet, Risingskolen, Risingvej 25, Odense. Finn Eriksen vil berette om noget nær en menneskealder med rovfuglestudier i de fynske skove.

Generalforsamling

Generalforsamlingen i DOF-Fyn afholdes onsdag den 8. februar, kl. 19.00 på Risingskolen, Risingvej 25, Odense.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Fremlæggelse af revideret årsregnskab
4. Budget for 2006
5. Valg til bestyrelsen. Følgende er på valg: Søren Bøgelund, Kurt Due Johansen og Hans Rytter. Alle modtager genvalg.
6. Valg af revisor og revisorsuppleant
7. Forslag fra medlemmer
8. Eventuelt

Forslag fra medlemmer skal, for at kunne gøres til genstand for en generalforsamlingsbeslutning, være formanden Flemming Byskov i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen.

Bagefter vil Erik Ehmsen berette om sit mangeårige job som koordinator for Havørn med speciel fokus på ørnene ved Arreskov Sø.

Små pip

DOF-Fyns julefrokost blev for 4. år afholdt på New Asia House. 23 var mødt op til hyggeligt samvær krydret med en fugle-quiz. Det blev en outsider, der løb med præmien, i det Tim Hesselballe Hansen vandt med 55 rigtige ud af 60 – til lykke med det.

Nyt naturområde ved Valdemar Slot. Området er etableret i henhold til Vandmiljøplan II. Vådområdet ligger lige op til Valdemars Slot, og det er afgrænset mod slotsområdet af et meget smukt stendige og klæder slottet utrolig godt. En økologisk helhed er genskabt mellem slot og natur! Området består af en lavvandet sø med fladvandszoner samt meget våde enge. Absolut et stop værd, hvis søndagsturen går til de kanter.

I forbindelse med vandmiljøplan II er Fyns Amt begyndt på arbejdet med at genskabe et stort vådområde ved Føns Vang, der oprindeligt udgjorde den inderste del af Gamborg Fjord. Når projektet er fuldført vil der være dannet en sø, der med sine ca. 1000 ha vil blive Fyns næststørste. Arbejdet blev påbegyndt i september, en stor del af søen vil være dannet i 2006 og området skulle være klart i 2007. Området bliver jagtfrit.

Igen i år kan man høre Dompap med trompetkald, dog ikke i samme omfang som under sidste års invasion. Kaldet minder mest af alt om lyden fra en lille barnetrompet.

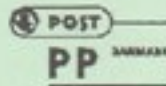
DOF-Fyns ture til Bulgarien her i efteråret under ledelse af Flemming Byskov – der var tre ture – havde deltagelse af 35 personer. Turene var en stor succes med masser af trækkende og rastende fugle. Der planlægges en gentagelse i september næste år.

Fugleinfluenzaen behøver ikke at afholde folk fra at fodre fuglene i haven, konkluderer DOF. Sygdommen rammer mest andefugle og smitter mest i forbindelse med fuglefarme og opdræt.

- - og husk,
fugle skal ses i naturen.....

Afsender:
Søren Gjaldbyk
Carsten Høuschs Vænge 4
5230 Odense M

B

91878 ARC 1094 000
ERHARDT ECKLON
SÆTTING STRANDVEJ 34
5700 SVENDBORG 5700 o 6/9

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse